

בס"ד. שיחת יום ב' פ' ויצא, ב' כסלו, ה'תשי"ד.

— בעת „קבלת־פנים” —

א. ידוע הפתגם שמסר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ בשם אדמו"ר הזקן: "צריכים לחיות עם הזמן", ופירוש הדברים — כפי שביררו חסידים לאחר זמן — לחיות עם פרשת השבוע שקורין ולומדים בזמן זה.

כלומר: אע"פ שכבר עברו אלפי שנים ממתן־תורה, מ"מ, התורה היא נצחית², אשר, התוכן הפנימי בזה, שכל ענין שבתורה הוא נוגע, ומהוה הוראה בכל הזמנים ובכל המקומות, וביחוד — צריכים ללמוד בכל שבוע מעניני התורה שלומדים בשבוע זה.

ואף שכבר לפני מאות שנה, למעלה מאלף שנים, נקבע לכל בני"סדר קריאת הפרשיות לכל שבוע³ — מ"מ, שייכותה המיוחדת של כל פרשה להזמן שקורין אותה היא בתקפה בכל הזמנים ובכל המקומות, היינו, שכל מאורע יש לו שייכות להפרשה שקורין בתורה בזמן זה.

ויובן ע"פ הענין של השגחה פרטית כפי שנתבאר בתורת הבעש"ט⁴ ונתקבל בכל תפוצות ישראל — שכל המאורעות שמתרחשים בעולם הם בהשגחה פרטית ע"י הקב"ה בורא העולם, אשר, להיותו יודע עתידות, ועד שאצלו ית' הי' הוה ויהי' כאחד⁵, ברא וקבע באופן כזה שלכל דבר, בכל זמן ובכל מקום, תהי' שייכות לפרשת השבוע.

ב. בפרשת⁶ השבוע מסופר אודות נישואי יעקב — הנישואין הראשונים שהתורה מספרת בפרטיות את סדר הנישואין עצמם.

— הנישואין הראשונים (של יהודי מהול) הכתובים בתורה הם נישואי יצחק⁷. אבל, בקשר לנישואי יצחק מסופר רק ההכנות לנישואין,

בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.
 (5) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.
 תניא שעהיוה"א פ"ז.

(6) מכאן עד סוף ס"ו — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 65 ואילך (במהדורא זו ניתוספו עוד כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל).

(7) ראה תורת מנחם — התועדויות ח"ז ע' 177. וש"נ.

(* של החתן הת' שלום מענדל סימפסאן.
 (1) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב חשוון).

(2) תניא רפי"ז. ובכ"מ.
 (3) ראה מגילה (כט, ב) שהי' מקודם מנהג שונה לבני מערבא, ובאוצר הגאונים שם. וברמב"ם (הל' תפלה רפי"ג): "המנהג הפשוט .. ואינו מנהג פשוט".
 (4) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)

ואילו הנישואין הראשונים שהתורה מספרת בפרטיות את סדר הנישואין עצמם — הם של יעקב, בחיר האבות⁸, ומהם למדים כמה הלכות בנוגע לסדרם של נישואין יהודיים.

מהפסוק⁹ "מלא שבוע זאת גו'" — למדים¹⁰ שני דינים: א) הדין של שבעת ימי המשתה. ב) אין מערבין שמחה בשמחה. כלומר, שמחת חתונה אינה צריכה להיערך בזמנה של שמחה אחרת (וכמ"ש בתוס"י שהטעם הוא "דבעינן שיהא לכו פנוי .. בשמחה").

ומקשים על זה¹²: לכאורה הרי זה בניגוד לכלל¹³ שאין למדין מקודם מתן תורה?

ויתרה מזה: בשני לימודים אלה גופא, הרי הדין של שבעת ימי המשתה הוא רק דרבנן [לגבי היום הראשון יש סברא שהוא מדאורייתא¹⁴, אבל שאר הימים הם ודאי מדרבנן] — לפי שאין זו דרשה גמורה, ובטעם הדבר יש לומר, שזהו לפי שאין למדין מקודם מתן תורה. ואם כן, כיצד למדים מפסוק זה עצמו ההלכה ש"אין מערבין שמחה בשמחה", שלדעת התוספות¹⁵ ה"ז דרשה גמורה ומדאורייתא?

ג. והתירוץ לזה, שהכלל שאין למדין מקודם מתן תורה הוא בענינים של הלכות דוקא, משום ש"ניתנה תורה ונתחדשה הלכה"¹⁶. אבל ענינים של גילוי מילתא, פירוש ענין, תכונות נפש האדם — אפשר ללמוד גם מלפני מתן תורה, לפי שבזה אין הבדל בין קודם מתן תורה ולאחר מתן תורה.

ועפ"ז מובן החילוק בין שני הדינים הנ"ל: בנוגע לשבעת ימי המשתה — יש צורך ללמוד הלכה, משא"כ בענין "אין מערבין שמחה בשמחה" — למדים מלפני מתן תורה רק מה שנוגע לתכונות הנפש, ואילו הדין שאין מערבין שמחה בשמחה, יודעים אנו מחילא, כפי שיתבאר להלן.

13) ירושלמי מו"ק פ"ג ה"ה. מובא בתוספות מו"ק כ, א — ד"ה מה חג שבעה. ב"ר פ"ק, ז (וראה לקו"ש חכ"ה ע' 142. וש"ג).

14) עיין מג"א או"ח סתקמ"ו סק"ד. 15) שבעה ערה 11. וראה גם תוד"ה דמסר

— כתובות מז, א.

16) ב"ב קי, ב.

8) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קלג, א. קמז, ב. קעא, ב. שעה"פ להאריז"ל תולדות כז, כה.

9) פרשתנו (ויצא) כט, כז.

10) פדר"א פט"ז. ירושלמי מו"ק פ"א ה"ז.

11) תוד"ה לפי — מו"ק ח, ב.

12) מראה הפנים בירושלמי שם.

ד. בתכונות הנפש יכולות להיות שתי סברות:

(א) בשעה שאדם שרוי בתנועה ומצב־רוח מסויים, כגון תנועה של שמחה, הרי למרות שהשמחה היא מענין מסויים, ה"ז מסייע גם לשמחה מענין אחר, לפי שזוהי תנועה שוה.

(ב) בשעה שאדם נמצא בתנועה של שמחה מצד איזו סיבה שהיא, הרי לא זו בלבד ששמחה זו אינה מסייעת לשמחה אחרת, אלא אדרבה, מפריעה לה. למרות שהמסוכב (התוצאה) בשניהם הוא באותה תנועה, מ"מ, כיון שהסיבות הן שונות, ובמילא, מבבללות אחת לחברתה — בהכרח שיתבטא הדבר גם בהמסוכב, בהשמחה.

ומהפסוק "מלא שבוע זאת" למדים כסברא השני, וממילא יודעים את הדין שאין מערבין שמחה בשמחה.

שמחת חתן וכלה צריכה להיות — ככל שמחה של מצוה — שמחה כזו ובאופן כזה שהאדם יהי' כולו שם, שכן, מצוה ענינה קיום רצונו יתברך, וצריך האדם לעשותה ברצונו הוא, "עשה רצונו כרצונך"¹⁷, ואז האדם כולו שם, כמאמר הבעש"ט¹⁸: "במקום שרצונו של אדם — שם הוא עצמו", ובמילא צריכה השמחה להיות של כל הנפש. וכיון שיודעים ששמחת חתן וכלה צריכה להיות שמחת הנפש כולה — נלמד מלפני מתן תורה שבתכונות הנפש מבבללת שמחה אחת את חברה, ובמילא יודעים שאין מערבין שמחה בשמחה של מצוה אחרת, כיון שהיא מבבללת את השמחה של מצוה זו.

ה. והביאור בזה ברוחניות:

האבות, לפני מתן תורה — הגיעו בכח עבודתם עד לדרגת שורש הנבראים, שזוהי השלימות היותר נעלית שאלי' מסוגלים נבראים להגיע מצד עצמם. אבל, כל עבודתם היתה ברוחניות, וכמארז"ל¹⁹ שמעשה האבות ריחות היו, שלא פעלו בהדבר הגשמי — מפני שהיתה הגזירה ש"בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי" (כמבואר במדרש רבה²⁰). ואילו בשעת מתן תורה בטלה הגזירה, וכפי שאמר הקב"ה: "ואני המתחילי" — "וירד הוי' על הר סיני"²¹ "ואל משה אמר

(19) שהש"ר פ"א, ג (א). וראה לקו"ש

(17) אבות פ"ב מ"ד.

(18) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) ח"ח ע' 58 ואילך. וש"נ.

(20) שמו"ר פי"ב, ג.

בהוספות סמ"ח. וש"נ.

(21) יתרו יט, כ.

עלה אל ה' ²², ועתה, לאחר מתן תורה, יכולים גם באמצעות דבר גשמי להגיע ולהתאחד עם עצמות ומהות א"ס ב"ה, כביכול, משום שזהו בכחו יתברך — ואני המתחיל.

וזהו תוכן הענין שאין למדים מקודם מתן תורה, לפי שניתנה תורה ונתחדשה הלכה: לפני מתן תורה היו עצות ודרכים שונות כיצד ועד היכן ניתן להגיע למעלה. אבל לאחר מתן תורה — ניתנה תורה ונתחדשה הלכה, שנעשו אופנים ודרכים חדשים, כיצד לעבור ולהעתיק את עצמו — בשעתא חדא, ואף באמצעות דבר גשמי — מעומק תחת אל עומק רום.

ואעפ"כ, הרי בכל הקשור לתכונות הנפש ניתן ללמוד מלפני מתן תורה, כי, ע"י קיום תורה ומצוות צריכים לברר ולתקן את הענינים שהיו לפני מתן תורה, וכמו תיקון הענין דשבירת הכלים, חטא עץ הדעת ושאר החטאים (שהרי לאחר חטא העגל חזרה זוהמתן של נחש הקדמוני²³). ולכן חשובות גם תכונות הנפש מלפני מתן תורה, דכיון שצריכים לברר אותן — צריך לדעת עם מי מתעסקים ("מיט וועמען מען האָט צו טאָן"). אבל, כל זה הוא רק בנוגע להמתברר, ואילו בנוגע להמברר ואופני הברורים — אין למדים מקודם מתן תורה, לפי שניתנה תורה ונתחדשה הלכה.

ו. חודש כסלו הוא חודש הגאולה וחודש הנסים, ובחודש הזה גילו לנו רבותינו נשיאינו פנימיות התורה ביותר ובהרחבה, ועי"ז ניתוסף חיות והתלהבות גם בגליא דתורה ובקיום המצוות. אינו דומה לימוד הגליא דתורה והחיות בקיום המצוות (וכתוצאה מזה — ההידור) לפני ידיעת פנימיות התורה — לגבי אחר ידיעת פנימיות התורה. הידיעה של פנימיות התורה נותנת חיות ושמחה גם בנגלה, וגם במעשה המצוות.

וע"ד הנ"ל ובסגנון הנ"ל — הרי זה בבחינת נתגלתה פנימיות התורה ונתחדשה הלכה — אופני הליכה בעבודת ה'. אותם ענינים שבטרם שנתגלתה פנימיות התורה לא היו יכולים להגיע אליהם, מלבד יחידי סגולה, או שהי' צורך ביגיעה עצומה בנתיבות ושבילים — הרי עתה נתגלתה תורה ונתחדשה הליכה בדרך המלך²⁴, אשר כל ישראל יכולים להגיע לכל זה ע"י לימוד פנימיות התורה והליכה בהדרכותי',

כבראשונה (ניצוצי אורות לזח"ג יד, ב).

(22) משפטים כד, א.

(24) ראה ב"ב ק, ב.

(23) זח"א נב, ב. אבל לא כל הזוהמא ח"ו

ובכלל זה גם ענין השמחה — שהרי זו היתה אחת הדרישות של הבעש"ט: "עבדו את הוי' בשמחה"²⁵, ועוד לפני כן — כידוע שהאריז"ל זכה לרוח הקודש ע"י שמחה של מצוה²⁶.

וע"פ המבואר שהטעם לכך שבנוגע לתכונות הנפש למדים מלפני מתן תורה לפי שצריכים לפעול בהענינים שלפני מתן תורה — הרי ידוע²⁷ שכמעט כל הנשמות של דורותינו אינן נשמות חדשות, כי אם נשמות שבאו בגלגול כדי למלא ענינים שהיו מקודם, וכיחוד בלימוד התורה, וכהפסק בשו"ע הלכות ת"ת לרבנו הזקן²⁸ ש"צריך לבוא בגלגול עד ששיג וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידיעת התורה (כפי יכולת השגתו ושרש נפשו למעלה²⁹) הן בפשטי ההלכות הן ברמזים ודרשות וסודות", ורק עי"ז יכולה הנשמה "להתתקן ולהשתלם בצרור החיים את ה' במקורה אשר חוצבה משם".

ז. והנה, בנוגע לנישואין אמרו חז"ל³⁰ "איש ואשה זכו שכינה ביניהם" (שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן, יו"ד באיש וה"י באשה), שזהו"ע המשכת י"ה.

והנה, בזמן הזה הענין די"ה הוא בהעלם, כמ"ש³¹ "כי יד על כס י"ה", שהענין די"ה הוא באופן של כיסוי והעלם.

אמנם, עי"ז שבונים בית בישראל על יסודי התורה והמצוה, "נר מצוה ותורה אור"³², כולל גם המאור שבתורה זוהי פנימיות התורה³³ — אזי ניתנה תורה ונתחדשה הלכה, שגם בחי' י"ה נמשכת ובאה למטה, ב"דור ישרים יבורך"³⁴, שזהו"ע ו"ה³⁵.

*

ח. בהמשך להמדובר לעיל ע"ד הכלל שאין מערבין שמחה בשמחה, מפני ששמחה אחת מבלבלת את חברתה — הנה כלל זה אינו

(31) ס"פ בשלח.

(32) משלי ו, כג.

(33) ראה פתיחתא דאיכ"ר ב ובפי' יפה ענף שם. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז ובפי' קה"ע שם. המשך תער"ב ח"ג ע' א'שכב. סה"מ תרפ"ט ע' 176. וש"נ.

(34) תהלים קיב, ב.

(35) ראה זח"א רסד, ב. לקוטי הש"ס להאריז"ל ליבמות סא, ב. סה"מ מלוקט ח"ב ע' עח. ח"ד ע' שמח. וש"נ.

(25) תהלים ק, ב.

(26) תו"א תולדות כ, ב (וראה הנסמך בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קמו הערות 7-26).

(27) ראה רמ"ז לזח"ג ר"פ תזריע. הובא ונת' בד"ה להבין מ"ש בזהוהר כו' (נדפס בספר ההשתטחות (קה"ת תשנ"ו) ע' לט ואילך). וש"נ.

(28) פ"א ה"ד.

(29) תניא רפ"ד.

(30) סוטה יז, א (ובפרש"י).

אלא בשעת תוקף השמחה, שזהו בעת התחלת השמחה דוקא, אבל המשך השמחה בשבעת ימי המשתה יכול להיות גם בזמן של שמחה אחרת.

ולכן, אף שאסור לעשות שמחת נישואין בחול המועד, וכ"ש ביו"ט, לפי שאין מערבין שמחה בשמחה, מ"מ, מותר לעשות שמחת נישואין קודם היו"ט, אע"פ שהמשך השמחה דשבעת ימי המשתה תהי' ביו"ט³⁶. וכן נוהגין בפועל, שעושים שמחות נישואין בחציים הראשון של החדשים תשרי וניסן, וכן בחודש סיון לפני חג השבועות, אפילו אם ההמשך דשבעת ימי המשתה יהי' ביו"ט — "שאיין עיקר השמחה אלא תחלת הנישואין"³⁷.

וטעם הדבר — כאמור — שהכלל אין מערבין שמחה בשמחה הוא רק בשעת תוקף השמחה, בהתחלת השמחה, משא"כ בהמשך השמחה, גם שמחה אחרת אינה מבלבלת, אלא אדרבה, מוסיפה ומסייעת בשמחה זו.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) מבקשים אנו מהשי"ת שירבו שמחות בישראל. ואכן, בשבוע זה מתקיימת חתונה נוספת³⁸, בהמשך שבעת ימי המשתה של חתונה זו. — הנה לא זו בלבד ששמחה אחת אינה מבלבלת לשמחה השני', אלא אדרבה, שמסייעת בהשמחה.

ט. ועפ"ז יש לבאר הא דמצינו במדרשי חז"ל (בפסיקתא³⁹ ותנחומא⁴⁰) "בעשרים וחמשה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן ועשה מקופל עד אחד בניסן .. מפני שחשב הקב"ה לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק".

ולכאורה אינו מובן: הרי זה בניגוד לכלל שאין מערבין שמחה בשמחה?

והביאור בזה — ע"פ האמור שהכלל אין מערבין שמחה בשמחה אינו אלא בנוגע לעיקר ותוקף השמחה, ומובן, שעיקר ותוקף שמחת היום שנולד בו יצחק הוא באותה שנה שבה נולד בפועל ממש, ואילו כבוא זמן זה בכל שנה ושנה, אין זה אלא המשך השמחה בלבד.

— הן אמת שישנו הענין ד"הימים האלה נזכרים ונעשים"⁴¹,

(39) פס"ר פ"ו, ה.
(40) תנחומא ס"פ פקודי.
(41) אסתר ט, כח.

(36) ראה שו"ע או"ח סתקמ"ו ס"ד, ובנ"כ.
(37) מג"א שם.
(38) של החתן הת' חיים ישראל שפערלין.

כפירוש האריז"ל⁴² שכאשר "נוזכרים", שמזכירים ענין זה למטה, אזי "נעשים", שנעשה הענין למעלה ונמשך למטה, אבל אעפ"כ, מובן שאין זה בשלימות, ואין זה אלא הארה בלבד.

ולכן, השמחה בחודש שנולד בו יצחק, אינה מבלבלת להשמחה דהקמת המשכן, ואדרבה, מסייעת לה, ולכן המתין הקב"ה לחודש שנולד בו יצחק, כדי לערב שמחה בשמחה. וע"ד מגלגלין זכות ליום זכאי⁴³.

*

י. על קושיא הנ"ל, איך דחו הקמת המשכן לחודש שנולד בו יצחק, הרי אין מערבין שמחה בשמחה — ישנו תירוץ נוסף⁴⁴:

הכלל אין מערבין שמחה בשמחה נאמר רק בשמחה הקשורה עם גשמיות, משתה, אכילה ושתי', משא"כ בשמחה רוחנית, אין שמחה אחת מבלבלת לחברתה, ואדרבה מסייעת.

וכיון שהשמחה שהיתה בהקמת המשכן היתה שמחה רוחנית, ולא היתה קשורה עם גשמיות, שהרי לא הי' בה ענין של סעודה, משתה ושמחה,

— דלא כהשמחה בעת הקמת ביהמ"ק שהיתה קשורה עם סעודות משתה ושמחה, שלכן הוצרכו לעשות היכר בינה ובין שמחת ין"ט⁴⁵ —

וכמו כן שמחת היום שנולד בו יצחק בכל שנה ושנה אינה קשורה עם משתה ושמחה, לכן המתין הקב"ה עם הקמת המשכן לחודש שנולד בו יצחק, כדי לערב שמחה בשמחה, כיון ששמחה רוחנית (לא זו בלבד שאינה מבלבלת, אלא אדרבה) מסייעת אחת לחברתה.

יא. וביאור הטעם שבשמחה רוחנית אין שמחה אחת מבלבלת לחברתה, ואדרבה מסייעת:

איתא בגמרא⁴⁶ "לא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק, אבל (מדת) הקב"ה אינו כן, מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק".

(44) ראה יפה תואר במדב"ר פ"א, ה.

(45) ראה מו"ק ט, א.

(46) ברכות מ, א. וש"נ.

(42) רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת'

בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(43) ערכין יא, ב. וש"נ. וראה "רשימות"

חוברת לב ע' 8 ואילך.

ומבואר בכ"מ בחסידות⁴⁷, וגם במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר (גם בהמאמרים שנדפסו כבר⁴⁸), שהחילוק הוא בין גשמיות לרוחניות: בגשמיות — "כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק", וברוחניות — "מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק".

בגשמיות — מלא אינו מחזיק, כי גשמיות הוא יש ומציאות, שתופס מקום, ולכן, בהיותו מלא, אינו מחזיק, שאינו נותן מקום לזולתו. ובפנימיות יותר: גשמיות — אינה ענינו של האדם, ולכן ה"ז תופס מקום בו, מבלבל, ואינו נותן מקום לעניניו שלו.

וברוחניות — מלא מחזיק, כי, רוחניות היא ענינו של האדם, כמארז⁴⁹ "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", ובמילא, אין זה תופס אצלו מקום מיותר, ויכול להחזיק, שמתאחד עמו והיו לאחדים. וגם: רוחניות מצד עצמו — שזהו עצם מציאותו — אינו תופס מקום.

ואף שגם בענין רוחני ישנם ו' קצוות, רוחניים עכ"פ — הרי זה משום שגם רוחניות הוא נברא, וכיון שבא מכח הגבול, הרי גם הוא מוגבל, ולכן יש בו ו' קצוות, אבל מצד הענין עצמו הרוחני, או — בלשון הרמב"ם⁵⁰: "כל הנמצאים כו' לא נמצאו אלא מאמתת המצאו" — מצד המציאות כפי שהיא לאמיתתה, אין זה תופס מקום.

והיינו, שכללות הענין דתומ"צ, שהוא בגלוי כמו מצד העצמות — ה"ז מציאות שאינה תופסת מקום.

וענין זה מביעה המשנה בג' תיבות — "מצוה גוררת מצוה"⁵¹: כאשר מקיימים מצוה — הרי לא זו בלבד שאין זה משביע את האדם, ואין זה גורם שאין לו עוד כח לקיים עוד מצוה, אלא אדרבה, "מצוה גוררת מצוה", כי, ברוחניות אין ענין אחד מבלבל לחבירו, ואדרבה מסייע לו (ולאידך, "עבירה גוררת עבירה"⁵⁰, שכאשר האדם עובר עבירה, אזי נחלש (במלחמת היצר), ועד שנעשה מנוצח לגמרי, ובא לידי עבירה נוספת).

יב. אמנם, אף שכללות ענין התומ"צ הו"ע רוחני שלמעלה לגמרי

(47) ראה תו"א משפטים עט, א. אוה"ת

נ"ך (כרך ב) ע' תתטז. סה"מ תרל"ד ע' שב. תרנ"ז ע' רצו. תר"ס ע' עד. תרע"ח ע' קיז. עטר"ת ע' תרב. ע' תרנא.

(48) סה"מ ה'ש"ת ע' 153. תש"ג ע' 191.

תש"י ע' 120. סה"מ קונטרסים ח"ג ע' קא

ואילך.

(49) משנה וברייתא קידושין בסופה — ע"פ גירסת כת"י וטיקן (ירושלים תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה במשנה שם.

(50) ריש הל' יסוה"ת.

(51) אבות פ"ד מ"ב.

אפילו מתפיסת מקום רוחני — צריכים להמשיך זאת בהגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, שזהו סדר העבודה לאחרי מ"ת.

ובלשון חז"ל⁵² — "לא ניתנה תורה למלאכי השרת": לפני מ"ת היתה יכולה להיות ההנהגה כמלאכי השרת או כבני אדם, אבל לאחרי מ"ת צריכה להיות ההנהגה כבני אדם דוקא.

— פעם⁵³ אמרו במעמד כ"ק מו"ח אדמו"ר, בהיותו באטוואצק, שיש סכרא שרבינו הזקן הי' נוהג להתענות משבת לשבת, והי' שובר הצום עם פרוסת לחם בלבד. ואמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שלא שמע סיפור זה, ואח"כ הוסיף, שלפי מה ששמע אודות רבינו הזקן, שאופן עבודתו היתה בדוגמא של מעלה, לא מסתבר סיפור זה, שכן, למעלה ישנו הענין ד"בין הערביים תאכלו גו' ובבוקר תשבעו"⁵⁴, ובמילא, אין מקום לכללות הענין של תעניות וסיגופים. — ענין זה שייך רק בתור תיקונים, אבל לא "תמידים כסדרן".

וכמו כן ידוע⁵⁵ שהבעש"ט כתב לתלמידו בעל התולדות שלא יתענה, כיון שסדר העבודה צ"ל עם הגוף דוקא, וכפי שפירש הבעש"ט⁵⁶ בפסוק⁵⁷ "כי תראה חמור שונאך גו' עזוב תעזוב עמו". —

נשאלת איפוא השאלה: מחד גיסא — דורשים להתעסק ולפעול בחלקו בעולם, ולאידך גיסא — להמשיך רוחניות שלמעלה לגמרי אפילו מתפיסת מקום רוחני?!

והעצה לזה — ענין השמחה, ובאופן שמערבין שמחה בשמחה, שעיי"ז נעשה תוספת שמחה. והרי סדר השמחה והריקודים — שבעת הריקוד מגבי' האדם רגלו מעל הארץ, היינו, שמתרומם מעניני ארץ וגשם, ואז — במדה כנגד מדה⁵⁸ — מגביהים אותו מלמעלה מארציות לרוחניות, ולרוחניות אמיתית, ובאופן ד"הולך ואור עד נכון היום"⁵⁹.

[אחרי סידור קידושין — טרם צאתו — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א]:

יה"ר שיקויים היעוד "מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות

בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

(57) משפטים כג, ה.

(58) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב

ואילך.

(59) לשון הכתוב — משלי ד, יח.

(52) ברכות כה, ב. וש"נ.

(53) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 194.

(54) לשון הכתוב — בשלח טז, יב. וראה

זח"ב כא, סע"א ואילך.

(55) "התמים" ח"א ע' ז-ח.

(56) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)

ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה"60 — ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

